

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio XIII. Utrùm solus Filius, & solius Patris sit Imago ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

specificam, sed etiam individuum, quæ consistit in Intellectione Divina, ut alibi diximus, quam habet Pater, & quem naturaliter realiter imitatur juxta illud Joan. 14. *Qui videt me, videt & Patrem meum*; ergo &c.

261. Dices: Filius accipit eandem numero Naturam cum Patre; sed ubi Natura est eadem non datur Imago, sed identitas; ergo &c. Respondeo negando minorem; identitas enim Naturæ non tollit rationem Imaginis, ut patet ex dictis, imò potius illam perfectissimam constituit. Patet, quia cum ad rationem Imaginis requiratur convenientia in natura, ut patet ex supra dictis, quod major, & perfectior fuerit hæc convenientia cum prototypo, eò major, sive perfectior erit ratio Imaginis: sed non potest esse major, neque perfectior convenientia, quam quæ est per identitatem formæ, à qua provenit similitudo; hanc autem habet Filius cum Patre in Divinis, licet alioqui requiratur distinctio, & processio, quæ satis est quod proveniat à proprietate personali, ut diximus; ergo &c.

262. Dico 3. Filius in Divinis est etiam intentionalis Imago Patris. Ita P. Arriaga 1. p. d. 52. sect. 3. n. 16. P. Martin. d. 29. sect. 3. n. 16. & alii. Probatur, quia Filius in divinis ex vi suæ processionis, non solum est representativus, ut Filius, quod spectat ad Imaginem naturalem realem, sed etiam ut Verbum, quod spectat ad intentionalem representationem; atqui secundum utramque representationem procedit realiter à Patre; siquidem non solum procedit ut Deus formaliter, sed etiam ut perfectissima cognitio; ergo &c.

263. Dices 1. De ratione Imaginis intentionalis est, quod procedat à suo prototypo concurrente per modum objecti, aut per se immediatè, aut per speciem; sed concursus, quo Filius à Patre procedit, non est concursus per modum objecti, sed Naturæ; ergo &c. Respondeo de ratione Imaginis intentionalis esse, quod procedat à suo prototypo concurrente per modum objecti terminativè, & per modum principii productivè; concursus enim objecti per modum principii, sive per se immediatè, sive per speciem, non est minus physicus, & realis, quam quilibet alius concursus: concursus autem, quo Filius à Patre procedit, non solum est per modum objecti terminativè, sed etiam per modum principii productivè; siquidem non solum procedit ut Filius, sed etiam ut Verbum; eadem enim Natura, quæ est primum objectum Verbi, est etiam ejus principium formale quo, non solum ut est perfectissima Natura, sed ut est species intelligibilis, seu potius perfectissima intelligentia omnium intelligibilium; sicque Verbum ut Imago intentionalis procedit à Patre.

264. Instabis: Pater in ratione objecti solum se habet ut terminus cognitus cognitione essentiali, quæ per productionem realem solius proprietatis communicatur Filio; sed Spiritus Sanctus, imò & creatura, hæc eadem ratione sunt termini cogniti, quin tamen Verbum sit eorum Imago intentionalis; ergo neque talis erit respectu Patris. Respondeo Patrem in ratione objecti solum se habere ut terminum cognitum respectu cognitionis essentialis: at verò respectu Verbi includentis ipsam cognitionem, etiam se habere ut principium productivum, ut diximus; hoc autem non reperitur, neque in Spiritu Sancto, neque in creaturis; siquidem ita habent rationem termini cogniti, ut non habeant rationem principii productivi respectu Verbi.

Tom. 1.

Dices 2. Cognitio, quam Angelus habet de re materiali, licet sit illius representatio expressa, non tamen est illius imago intentionalis; ergo licet Filius in Divinis sit realis naturalis Imago Patris, non tamen erit illius Imago intentionalis. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia cognitio Angeli de re materiali, licet sit illius representatio expressa, ab illa tamen non procedit, neque per se immediatè, neque mediante aliquâ specie ab ipso objecto emissâ, sed per speciem à Deo infusam: at verò Filius in Divinis, non solum procedit ut representativus Patris, tanquam Filius, sicque ut illius Imago realis naturalis, sed etiam ut Verbum, sicque ut illius Imago intentionalis. Unde:

Notabis hæc, Imaginem naturalem realem in Filio, & intentionalem à parte rei, tam realiter, quam virtualiter coincidere; siquidem prout sic eadem est cognitio, & Natura Dei: at verò quoad nos distingui secundum diversas expressiones; sicut proportionem habita diximus supra de Verbo, & Filio. Patet, quia præscindendo à cognitione, & Natura Divina, neque omnis cognitio est naturæ; neque omnis natura est cognitio, ut cernitur in cognitione, & natura creata; neque enim illa est natura, neque hæc est cognitio.

SECTIO XIII.

Virum solus Filius, & solus Patris sit Imago?

DIFFICULTAS 1. Utrum solus Filius vere, & propriè sit Imago? Affirmativè. Ita D. Thom. 1. p. q. 35. a. 2. D. Bonav. in 1. dist. 31. p. 2. art. 1. q. 2. Richard. Victor. lib. 6. de Trinit. cap. 19. Rupert. lib. 2. de Trinit. cap. 2. D. Athan. in decret. Synod. D. Chrysost. hom. 74. in Joan. D. Basil. hom. 27. D. Nazian. in Apologet. D. Aug. lib. 6. de Trinit. cap. 2. D. Anselm. in Monolog. cap. 37. quos citat & sequitur P. Arrub. d. 127. cap. 2. n. 9. tenent etiam P. Vasq. 1. p. d. 145. cap. 2. P. Molin. 1. p. q. 35. a. 2. d. unica. P. Amicus d. 26. sect. 6. n. 192. P. Arriaga 1. p. d. 52. sect. 3. num. 18. P. Ruiz d. 64. de Trinit. sect. 4. n. 1. P. Tanner. d. 4. q. 4. dub. 2. n. 24. P. Preposit. 1. p. q. 35. a. 2. dub. unic. n. 4. P. Compton. tom. 1. d. 64. sect. 2. num. 2. & alii.

Probatur primò authoritate Sacre Scripturæ, & Sanctorum Patrum, & in primis ex Epist. ad Rom. 8. ibi: *Quos præcivit, & prædestinavit conformes fieri Imaginis Filii sui*. Et 2. Cor. 4. *Qui, nempe Christus, est imago Dei*. Et ad Coloss. 1. *Qui est imago Dei invisibilis*. Et ad Heb. 1. *Figura substantiæ ejus*. Et Sapient. 7. *Imago bonitatis illius*. Et sæpe alibi. Et ex D. Athan ubi proximè. *Quod si eum, inquit, Imaginem nomines, Filium hoc ipso eum esse indicaveris*. Et D. Cyril. Alex. lib. 3. cap. 1. *Propter hoc, inquit, Filius Verbum, & Imago Dei est, quia ex ipso Patre verè ac propriè genitus est*. Hoc idem habent D. Gregor. Nyssen. lib. de different. Essent. Concil. Ephesin. in Confess. fidei. Theodoret. Origen. D. Ambr. D. Hilar. & alii Patres apud P. Ruiz. cit.

Probatur secundò ratione, quia Imago propriè dicta, ut patet ex illius definitione, de qua supra, est similitudo ad representandum procedens à suo prototypo; sed solus Filius est similitudo ad representandum procedens à suo prototypo; siquidem solus Filius est Verbum ex vi suæ processionis formaliter

A a a a

maliter

maliter procedens ut simile in Natura, perfectè &que representans suum prototypum, nempe Patrem; ergo solus Filius est Imago.

270. Confirmatur primò, quia solus Filius est propriè Filius, & verbum; sed ea ratione, quia est Filius, est Imago naturalis, & ea ratione, quia est verbum, est Imago intentionalis; ergo solus Filius est Imago. Secundò, quia si Spiritus Sanctus esset etiam Imago, aut esset Imago artificialis: aut intentionalis: aut naturalis; cum alia non appareat: Non primum, quia non est artefactum: Non secundum, quia non est verbum, aut terminus per Intellectum productus: Non tertium: tum quia non procedit per se primò similis in Natura, sed in Amore: tum etiam, quia si esset Imago naturalis, nulla videtur esse ratio, cur etiam non sit Filius, quod tamen est erroneum.

271. Argues 1. pro Durand. in 1. dist. 28. q. 3. art. 3. Aliqui Sancti Patres appellant Spiritum Sanctum Imaginem Patris, & Filii; sic enim habet D. Greg. Thaumaturg. in regul. fidei: Spiritus Sanctus, inquit, Imago Filii perfectè perfecti. Et D. Athan. in Epist. 1. 3. & 4. ad Serapionem: ibi: Est, inquit, ipse Spiritus Imago Filii. Et D. Basil. lib. 5. contr. Eunom. cap. 6. Christus, ait, est Imago invisibilis Dei; Imago verò Filii Spiritus. Et D. Cyril. Alex. lib. 13. Theaur. cap. 1. Deus igitur verus, inquit, Spiritus Sanctus est, quoniam Filii Dei, qui est verus Deus, Imago perfectissima est. Et D. Damascen. lib. 1. fidei cap. 18. Imago Patris, ait, est Filius, & Filius Spiritus Sanctus. Idem habent D. Epiphanius hares. 76. D. Amb. lib. 1. de Spirit. Sanct. cap. 6. D. Chrysost. 2. Cor. 1. hom. 3. & alii; ergo &c. Respondeo hos Patres, (& si qui sunt similes,) minùs propriè uti nomine Imago erga Spiritum Sanctum, illud sumentes pro perfectà similitudine, ut ostenderent, omnes tres Divinas Personas esse Deum æqualiter, & habere eandem Naturam contra hæreticorum errores, de quibus supra.

272. Argues 2. Omnes condiciones requisitæ ad rationem veræ Imaginis, de quibus supra, conveniunt Spiritui Sancto; siquidem est realiter similis Patri, & Filio ob eandem Naturam, quam cum illis habet; ab eis realiter procedit; & ex vi suæ processionis habet, quod eis sit similis; ergo &c. Respondeo Spiritum Sanctum esse realiter similem Patri, & Filio, & ab eis realiter, procedere similem ex vi suæ processionis, materialiter tamen, non verò ex vi suæ processionis formaliter, seu ex primaria intentione talis processionis, quod sicut ad rationem Filii, ita ad rationem Imaginis requiritur, ut diximus.

273. Argues 3. Negari non potest, quod Spiritus Sanctus ex vi suæ processionis formaliter accipiat Amorem, ratione cuius Pater, & Filius sunt unus Spirator; sicque eadem unitate, seu similitudine Amoris representat principium spirativum, eo modo, quo Verbum eadem unitate, & similitudine cognitionis representat principium generativum; sed Verbum prout sic est vera Imago Patris; ergo etiam sic erit Spiritus Sanctus respectu Patris, & Filii.

274. Respondeo argumentum solum probare, Spiritum Sanctum ex vi suæ processionis non esse minùs similem principio spirativo, quàm sit Filius principio generativo; non tamen æquè esse Imaginem; siquidem ad rationem Imaginis non satis est similitudo, & processio, ut patet in uno igne, vel calore ab alio igne, vel calore producto, in quibus datur similitudo, & processio, non tamen ratio Imaginis propriè. Et huius ratio à priori est,

quia omnis Imago est ad representandum expressa, quæ, si est naturalis, dicit representationem prototypi viventis cognoscitivam secundum naturam: si intentionalis, secundum cognitionem: si verò artificialis, secundum figuram: at verò virtus spirativa formaliter, neque est Natura, neque cognitio, neque figura, sed habet se per modum impulsus, ut per se patet, & supra diximus.

Argues 4. Filius in quantum est Imago Patris, appellari solet *character*, & *sigillum* Patris, live Dei; sed etiam Spiritus Sanctus sic vocatur à Sanctis Patribus, ut vocatur à D. Athan. Epist. ad Serapionem: Ipse Spiritus, inquit, sigillum, & arguentum est, in quo omnia inungit, & signat verbum; ergo &c. Respondeo nomen *sigillum* (idemque de nomine *character*) esse analogum, quod primariò fumitur pro Imagine expressa, & producta, qualis est Filius respectu Patris: secundariò autem per analogià accipitur pro causa efficiente, & imprimente signaculum & imaginem, quæ res aliq[uod] cognoscatur, & sic accipitur pro Spiritu Sancto, quatenus ut causa efficiens imprimit in hominibus characterem, & sigillum Christi per gratiam, ut potè cui specialiter appropriatur sanctificatio. Ad id cum P. Ruiz cit. sect. 6. n. 15. aliquando vocat sigillum, eo quod sit postrema Persona, claudens numerum Trinitatis; quo sensu vocatur etiam complementum.

Argues 5. Filius, quia est Imago Patris, in qua cernitur ipse Pater, appellatur *facies* Patris; sed eadem appellatio tribuitur Spiritui Sancto, ut patet ex illo Plal. 138. Quod ibo à spiritu tuo, & quod à facie tua fugiam: ad quæ verba D. Cyril. lib. 13. Theaur. cap. 2. Spiritum Sanctum faciem Patris appellat, quoniam ostendit ipsam Essentiam Dei; ergo &c. Respondeo nomen *facies*, licet per metaphoram Deo tribuatur, aptius tamen quadrare in Filium, quàm in Spiritum Sanctum, cui etiam cum aliqua similitudine tribui potest, quatenus, sicut facies ducit in cognitionem hominis, ita Spiritus Sanctus nos ducit in cognitionem Dei juxta illud Joan. 14. Ille vos docebit omnia.

Difficultas 2. Utrum Filius in Divinis solus Patris sit Imago? Affirmativè. Ita cum communis Doctores supra cit. Probatur, quia Imago illius tantum dicitur Imago, à quo utà prototypo procedit; sed Filius in Divinis à solo Patre procedit, ut est de fide, & constat ex sapè dictis; ergo &c. Hinc patet Filium neque Essentia, neque sui ipsius, neque Spiritus Sancti, neque creaturarum esse, aut dici posse Imaginem.

Obijcies 1. ex illo ad Hebr. 1. ibi: Qui cum sit Splendor gloriæ, & figuræ substantia ejus: ubi videtur significari, Filium esse Imaginem Essentia, & substantia Patris; ergo &c. Respondeo, sensum locutionis illius esse, ut Filius sit figura, sive Imago substantia, id est consubstantialis, & secundum eandem Naturam; non autem purè intentionalis.

Obijcies 2. Filius in Divinis non solum est Verbum Patris, sed etiam Essentia, sui, Spiritus Sancti, & creaturarum, ut supra diximus; ergo etiam Imago. Respondeo Filium esse Verbum solius Patris, ut dicentis, quamvis Essentia, sui, Spiritus Sancti, & creaturarum sit etiam, ut dictorum, Verbum: cum autem à solo dicente, qualis est solus Pater, procedat, quod necessarium est ad rationem Imaginis, idè solius Patris est Imago.

Inferes: Ergo saltem erit Imago intentionalis Essentia, sui, Spiritus Sancti, & creaturarum: cum

tum quia omnium est similitudo intentionalis: tum etiam quia ab illis intentionaliter, seu intelligibiliter procedit. Respondeo negando illationem: tum quia respectu Essentiae, & sui non est similitudo; hæc enim importat distinctionem: tum etiam, quia licet sit similitudo Spiritus Sancti, & creaturarum, non tamen est eorum Imago, quia ulterius requiritur processio; ab illis autem non procedit. Neque etiam verum est, quod Filius procedat ab Essentia, à se, ab Spiritu Sancto, aut creaturis, etiam intentionaliter; siquidem totus concursus, tam realis, quam intentionalis tribuitur Patri ut *quo*, ratione quidem Essentiae, quæ est ratio formalis ut *quo*.

285. Instabis: Essentia Divina concurret loco omnium objectorum; sed hoc satis est, ut verbum dicatur procedere ab objectis intentionaliter; ergo &c. Respondeo negando maiorem; neque enim Essentia concurret nomine alterius, sed proprio; prout scilicet in se, & ex se habet, quod sit omnium intelligibilium virtus: cetera autem solum se habent terminative in ratione objecti.

286. Inferes: Ergo Filius neque respectu Patris erit Imago intentionalis; siquidem Pater in ratione dicti, solum se habet terminative. Respondeo negando illationem: Pater enim cum in ratione Essentiae formaliter non solum habeat, quod sit producens realiter, ut Pater, sed etiam quod sit producens intentionaliter, ut objectum, coincidit ratio Imaginis realis cum ratione Imaginis intentionalis, ut supra diximus, sicque Filius respectu Patris, non solum est Imago realis naturalis, sed etiam intentionalis.

SECTIO XIV.

Ex quarum rerum cognitione formaliter procedat Verbum Divinum?

283. Non Verbum Divinum procedat ex cognitione Divina ut ex formali, & specifico principio, ideoque sit Verbum, satis constat ex sepe dictis. Cum tamen Cognitione Divina, utpote comprehensiva, se extendat ad omne cognoscibile, sicque ad omne, quod est formaliter, & eminenter in Deo; five ad omne ens divinum, & creatum: quaestio satis controversa est inter Doctores Scholasticos: Utrum Verbum Divinum ex horum omnium cognitione formaliter, & per se procedat: an potius ab aliquorum cognitione per se formaliter procedat; ab aliorum autem cognitione solum materialiter, & concomitanter?

284. Advertes primò, hic in presenti per se formaliter procedere, idem esse, atque ita procedere, ut si à tali cognitione non procederet, aut nullo modo procederet; aut non cum tantâ perfectione, quantâ modò procedit Verbum: procedere autem materialiter, & concomitanter, idem esse, atque ita procedere, ut talis cognitio habeat se tantum materialiter, concomitanter, & per accidens ad totam perfectionem Verbi. Aliis terminis significari solet, ita ut procedere formaliter ex cognitione alicujus objecti, sit procedere ab ea cognitione, ut est cognitio talis objecti: procedere autem concomitanter, sit procedere ex cognitione, quæ est de tali objecto; non tamen ut est de tali objecto.

Tom. I.

Advertes secundò, quatuor esse, quæ per modum objecti terminant Scientiam, five Cognitionem Patris, ex cujus Notitia gignitur Verbum; nempe Essentia Divina, ejusque Attributa; Personalitates; creaturæ possibiles; & futura contingentia, five absoluta, five conditionata, de quibus omnibus excitatur difficultas. Advertes tertio, manifestum esse, Verbum Divinum procedere formaliter ex cognitione, quæ est de omnibus, etiam liberis, & contingentibus; solumque esse dubium: utrum procedat formaliter ex ea cognitione, ut est de omnibus? In hac sectione disputabimus: An Verbum Divinum procedat formaliter ex cognitione eorum, quæ sunt in Deo, five absoluta, five Relativa: in sequenti autem, An procedat formaliter ex cognitione creaturarum, five possibilibus, five futurarum, & existentium: Sit igitur:

286. Difficultas I. Utrum Verbum Divinum procedat per se formaliter ex cognitione omnium absolutorum, quæ sunt in Deo, id est, Essentiae, & Attributorum? Affirmative. Ita cum D. Thom. Scot. & aliis tenent ut certum P. Sarr. lib. 9. cap. 4. n. 1. P. Vâsq. 1. p. d. 142. cap. 3. P. Ruiz d. 61. de Trinit. sect. 1. n. 4. P. Amicus d. 26. sect. 2. num. 87. P. Arriaga 1. p. d. 52. sect. 4. n. 21. & alii infra citandi. Probatur prima pars primò, quia cum Verbum Divinum procedat formaliter per cognitionem, talis cognitio alicujus objecti debet esse cognitio perfectissima; sed hujus cognitionis objectum est maxime Essentia Divina; siquidem in omnium sententia est objectum formale Intellectionis Divinae, ei tribuens specificam rationem; consequenterque vim productivam nostro modo intelligendi; ergo &c.

287. Probatur secundò, quia Essentia Divina est illud, in quo Verbum assimilatur Patri, secundum formalissimam rationem Verbi; sed non ei assimilatur in Essentia, nisi quatenus est Imago producta per Intellectionem perfectissimam Essentiae; ex eo enim provenit, quod sit conceptus Essentiam perfectissimè representans; ergo &c.

288. Probatur tertio, quia Verbum procedit formaliter per actum intelligendi Dei; ergo per illum actum ut terminatum ad objectum primarium, sine quo intelligi non potest; sed objectum primarium illius actus est ipsa Divinitas; siquidem sicut ille actus est ipsum intelligere per essentiam, ita ipsa Divinitas est per se primò intelligibilis per essentiam; ergo ipsa Divinitas est objectum primarium illius actus; consequenterque Verbum Divinum procedit formaliter ex cognitione Divinitatis.

289. Probatur secunda pars primò, quia Verbum Divinum debet formaliter procedere ex cognitione perfectissima, & comprehensiva Essentiae Divinae, prout hæc est objectum primarium Cognitionis; sed non ita procederet, nisi procederet ex cognitione Essentiae, & Attributorum; siquidem omnia absoluta, five sint de essentia Deitatis, five sint illius passionis quoad nos, pertinent ad objectum primarium cognitionis Divinae comprehensivae, sine quorum cognitione adæquata non esset Deus perfectè beatus; ergo &c. Confirmatur primò, quia Verbum Divinum debet procedere ex Cognitione Essentiae, ut in se est; sed Attributa sunt perfectiones constituentes Essentiam, ut in se est, etiam virtualiter; ergo &c. Secundò, quia nulla assignabitur ratio in contrarium, quæ oppositum suadeat; ergo &c.

290. Probatur secundò, quia Pater gignendo dedit Filio omnes suas perfectiones, præter esse Patrem, ut supra diximus cum Sanctis Patribus;

A a a z

sed